

Piemineklis trauksmainam laikam

A. SPEKKE, PRIVATĀS VĒSTULES UN DOKUMENTI

Vairāk nekā 120 lappušu biezā krājumā, kam virsraksts "Privātās vēstules un dokumenti", iespiests liels skaits sūtņa prof. A. Spekkes īpašumā esošo dokumentu un vēstulju foto-kopiju. Uz grāmatas vāka datējums /tāpat faksimilā/ ar 1968.gada Jāņiem, bet pats pirmais dokuments parakstīts jau 1915.g. 24. maijā. Ilgs, nemiera un cīņu pilns, sasniegumiem un arī zaudējumiem bagāts, brīžiem ļoti vētrains laikmets atspoguļojies šinīs dokumentējumos. Sākumā jauns zinātniskās karjēras sākējs, magistrands Maskavā, tad skolotājs Jelgavā, Latvijas Universitātes docents un profesors, vēlāk Latvijas valsts sūtnis ārzemēs, A. Spekke bijis tādā situācijā, ka viņa mūža gaitas cieši saskārušas ar mūsu dzimtenes brīvības gadu kultūrālā uzplaukuma uzriedēšanu. Viņam vēlāk nācies piedzīvot arī tās nemiera un iznīcības vērpētes, kas ārdījās pāri Eiropai un visai pasaulei, gremdēdamas varas un valstis un izdzīdamas svešos nelaimīgu ceļos milzīgas bēgļu masas.

A. Spekkes publicētie dokumenti un vēstules ir daudzās valodās: latviešu, itāļu, vācu, franču, krievu, angļu u.c. Tajās sastopamies arī ļoti dažāda satūra rakstījumiem - gan ar visai augstu personu vēstulēm, gan ar tādiem izteiksmē neveikliem papīriem kā ar Stelpes pagasta izpildkomitejas rakstu /1919.g. febr./, kas "caur zēģeles pielikšanu tiek apstiprināts," bet toreizējās apstākļos bijis ļoti svarīgs, jo ar to atļauts ievest Jelgavā nelielu daudzumu pārtikas produktu.

Publicēto vēstulju rakstītāju vidū redz daudzus latviešu zinātniekus, sabiedriskus darbiniekus, kādu skaitu A. Spekkes kolēģu Latvijas Universitātē, piem., Fr. Balodi, A. Švābi, L. Auseju, abus profesorus Viperus, tad grāmatu izdevēju A. Gulbi, redaktoru J. Grīnu, diplomātus A. Bīlmani, J. Feldmani, K. Zariņu u.c., arī prezidentu K. Ulmani un J. Cimnermani - Rudumu. Kāda daļa latviešu darbinieku vēstulju ir no trimdas laika, kad Vācijā un Zviedrijā kļuva aktīvi mūsu zinātnieki un atdzīvojas kulturālā rošība. Šo vēstulju autoru vidū ir K. Straubergs, P. Lejiņš, A. Švābe, O. Sakārnis, M. Goppers u.c.

Nav mazs to vēstulju skaits, kas rakstītas sakarā ar A. Spekkes zinātnisko darbību vai referātiem kādās ārzemju mācības iestādēs Parīzē, Itālijā, ASV u.c. It īpaši daudz to, kur izteikti spriedumi par profesora publicētām grāmatām - Latvieši un Livonija 16.g.s., lielās Latvijas vēstures abiem izdevumiem, Senie dzintara ceļi /arī angļu valodā/, Baltijas jūra senajās kartēs /arī angļu izdevumā/, Latvija 1918-1958. u.c. No dažām vēstulēm redzams, ar kādām grūtībām bijis jasadūras darbus publicējot. Vēstules no dažādām Eiropas un Amerikas zemēm arī rāda, kāda plaša un vērtīga informācija par Latviju izplatījusies līdz ar A. Spekkes grāmatām: atsaukušies zinātnieki, diplomāti, valsts iestāžu augstākie vadītāji, universitāšu bibliotekāri, enciklopēdiju līdzstrādnieki utj.gan Vatikānā un Romā, gan Florencē, Akvilejā, Atēnās, Venēcijā, Londonā, Toronto,

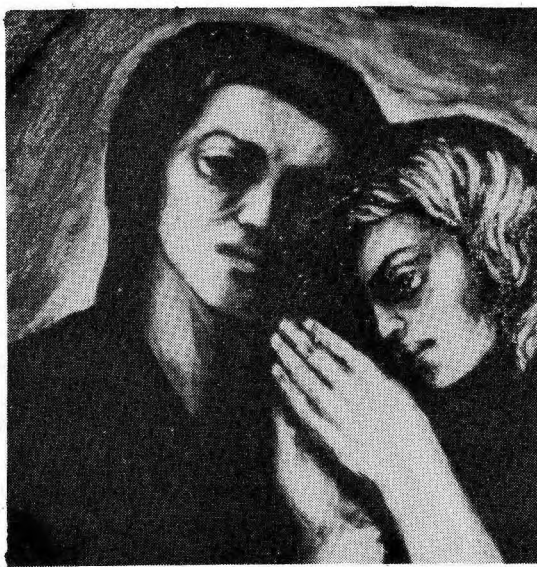
Njujorkā, Vašingtonā u.c. Dažādo tautu pārstāvju /poļu, lietuviešu, itāļu, Iru, angļu, zviedru, vācu, amerikāņu u.c./ vidū tādi vārdi kā D. Rasks, J. Falbraits, L. Džonsons, Ibrahims Aniss u.c.

Dažs no šiem dokumentiem ir zīmīga sava laika sarežģījumu un posta liecība, piemēram, tās mūsu ārzemju diplomātu vēstules, kas rakstītas, kad Otrs pasaules karš gan ir galā, bet cerētā Latvijas brīvība palikusi nesasniegta. Grūts laiks sūtņa personīgā dzīvē atspoguļojas tanīs vēstulēs, kuras viņš, pēc Latvijas okupācijas saņemis kā atbildes no dažādām Itālijas iestādēm, institūtiem un bibliotēkām. Vispār, šinī dokumentu krājumā vēsturiskie varēs atrast dažu detalizētu liecību par tiem notikumiem mūsdienu gadu sīmtēnī, kas skāruši mūsu zemi, nesot nelaimei nelaimes galā.

Cerot, ka šim dokumentu krājumam varētu sekot vairākas nākamās daļas /nav nekādu šaubu, ka prof. A. Spekkes rokās ir vēl ļoti daudz citu svarīgu materiālu/, lai atļauts šē izsacīt kādus lasītāju vēlējumus. Tā šķiet, ka ļoti būtu vietā krājuma lappušu numerācija, lai citiem autoriem atvieglotu norādes uz vienu vai otru dokumentu. Visai vērtīgs būtu arī satūra rādītājs, bez tam daudzi lasītāji būtu, domājams, iepriecināti, ja būtu sniegts kāds personu reģistrs, varbūt vēl ar īsiem komentāriem, kas kura persona savā laikā bijusi. Ne bez nozīmes būtu arī iestāžu reģistrs. Ja kādām no nākamajiem sējumiem pievienotu arī šī, pirmā kopojuma rādītājus, ar to tā bagātāis saturs kļūtu daudz vieglāk izmantojams.

KĀRLIS DRAVIŅŠ

● Ar emuškīgiem pneumatisko urbjū u.c. trokšņiem saistītie ielas remontdarbi ap slavenā gleznotāja Pikaso īpašumu Mugēnā, Francijas Rivjērā, nekavējoties pārtraukti pēc turpat 90 g. v. mākslinieka protesta. Pikaso sūdzējies, ka jūties tikpat kā atgrēzts no ārpusaules un nevarot ne gulēt, ne strādāt.

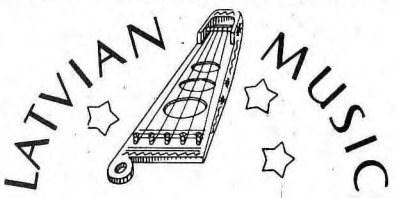
JAUNA AUTORA GLEZNU SKATE
24., 25. un 26. septembrī Losandželosā Daugavas Vanagu apvienība rīko jaunās paaudzes gleznotāja Jāņa Krišāna darbu skati. Lai gan viņa gleznieciskā Kalifornijā ir bieži izstādītas Sandiego mākslas institūtā, un viņam jau 1967. gadā ir bijusi patstāvīga gleznu skate Milvokos, Dienvidkalifornijas latvieši par visu to ir dzirdējuši maz. Krišāns sākotnēji nododas tēlniecībai, bet vēlāk pievērsās glezniecībai, ko studē Čikagas mākslas institūtā. Pašreiz viņš dzīvo un strādā Sandiego ap-

kārtne, kur rīte, zinātni valsts kolek Par Krišā di 1967. ga Milwaukee J šīte darbi se Orozco/ Viņa gleznā nējais stils pārprotami Dominē izm pējumā vie

SEPTIŅI SARĪKOJUMI SE

PRESES BALLE TORONTO
6. NOVEMBRĪ
Toronto /M.D./- Slēgti referātu un diskusiju vakari biedriem un ielūgtiem viesiem oktobrī, decembrī, janvārī un februārī paredzēti Latviešu preses biedrības Kanadas kopas šīs sezonas sarīkojumu programmā, turklāt gadskārtējā Preses balle un rakstnieku cēliens novembrī, Jautrais vakars ar oriģinālpriekšnesumiem aprīlī, bez tam kopas biedru piedalīšanās dažā nākamvasar Sidrabēnē plānotā festivāla sarīkojumu priekšnesumos vai vadībā.
Sarīkojumu plānu pieņēma kopas valdes sēdē 9.septembrī Toronto, kad uzņēma arī divus jaunus biedrus - Izoldi Herteli - Krauzi un Vladislavu Jāni

Bojāru. Ar sniedz 48. Turpinot biedru vakar jautājumiem Jāņa baznīc Dzeģuze un ferātu un di šu prese. N būs, jo 6. no notiks Pres Latviešu m literāri mūz apsoliņūši p ņevska no V re in Rein Olģerts, Ma kagas, Ella Preses bal kas atkal re Baleta prie gional Ball Vorpa. Ie: a Maija Kū niņš" /Sand Jirgenas bo vidū sadalī vas. Pēdējais biedru vakar pas par dz un Vili Ve niņš.

Vedevāgslingan 22, Bandhagen
Sweden
LP 38

nevainojamā tehnikā /krāšņā ietvarā

Nepārspētie vecmeistari

JĀNIS NIEDRA, ĀDOLFS KAKTIŅŠ, MARISS VĒTRA, AL. KORTĀNS
u. c. ar orkestri izpilda
Še, kur līgo priežu meži, Dažu skaistu ziedu, Brūklenājs, garīgas dziesmas un tautas dziesmas.

Kultūrvēstu isks retums

LP38 vēl dabūjama, bet krājumi strauji izsīkst.

BAG
KO SAVIEM
SNIEGS T
KON
Toronto /
ta, ērgelnie
certam ir
apvienības j
Sezonu ievac
koncerts 4